

Odling för framtiden

EB:s utsända har besökt Robert Romanowski och Caroline Jonsson för en intervju om odling av grönsaker för självförsörjning.

Intresset för odling har funnits länge hos Robert, som redan medan han bodde i Stockholm odlade i krukor på fönsterbänkarna och hade kolonilott. Han har alltid haft lust att odla i växthus. Caroline är också intresserad av egen odling. Möjligheten till detta öppnades då paret köpte sitt hus med rejäl tomt på Axel Mårds väg.

Sommaren 2021 murade de upp grunden för det kommande växthuset, och i juni 2022 monterades den 30 m² stora anläggningen upp. Under våren har plantor drivits upp från frön. Tomater och pumpa trivdes ypperligt i växthusmiljön och växte så det knakade. Jordgubbsplantorna utför växthuset växte och frodades.

Nu har Caroline och Robert förberett vintern med bland annat infrysad tomatbas, perfekt till diverse maträtter. Även tomatmarmelad och chilisås förgyller måltiderna. Paret har odlat chili i flera år. De har skördat mängder av chili och skänkt till dem som är intresserade av denna scoville-ladda de smaksättare.

Inför nästa sommar har en blomster-

äng förberetts framför växthuset, detta för att pollinerarna ska trivas. Planer finns på köksträdgård med örtagård framför boningshuset, så att

det blir smidigt att plocka färska örter till matlagningen. Rotsaker och majs ska odlas framöver, och planer inför framtiden utvecklas efterhand.

Paret har en varmkompost, och har även startat bokashi-kompostering som de gräver ner när den är fermenterad. De har använt nässelvatten för gödning i sommar. Till fastigheten finns egen brunn, som de så småningom av-

ser att använda för bevattning.

Som ni ser finns stora möjligheter att i framtiden bli självförsörjande på grönsaker! Detta fordrar en hel del

arbete. Caroline och Robert ser arbetet med odling som en aktivitet viktig för gott välbefinnande och trivsel. Sönerna Liam och Bastian uppskattar att vistas i växthuset, och vem vet kanske de tillhör gruppen framtida odlare?

Ingegerd Skoglund Öhman

KOMMANDE EVENEMANG

Julmarknad på Ralph Lundstengården

lördag 19 november kl. 11-15.

I restaurangen serverar vi Risgrynsgröt och skinksmörgås och gott hembakat fikabröd.

I kåtan bjuder Tomtemor på glögg och pepparkakor.

Tomten träffar du i Tomtebo. Där tar han gärna emot barnens önskelistor.

Julmarknaden pågår uppe på Lof tet, utomhus och i bagarstugan. Ett 20-tal utställare med genuina produkter är anmälda. Passa på att köpa julklapparna!

Ralph Lundstengården

Julbord på Ralph Lundstengården

Årets julbord börjar lördag 26 november och pågår t.o.m. lördag 17 december.

Bokning och info: 070-393 25 53

Besök gärna vår hemsida för mer information:

www.ralph-lundstengarden.com

Ralph Lundstengården

Julkonsert i Sörbyakyrkan

Alviks Blandade Kör sjunger julsånger.

Lördag den 10 dec kl. 18.00 i Sörbyakyrkan.

(5 medlemmar bor i Ersnäs)

Fakta

Norrbottens län har en självförsörjningsgrad på 20-25 % jämfört med 50 % så sent som för tjugotalet år sedan. Motsvarande siffra för hela riket är 50 % jämfört med 80 % i exempelvis Finland. Svensk odlingsnäring är koncentrerad till Götaland och främst Skåne där mer än 70 % av landets grönsaker, frukt och bär odlas. *Källor: Länsstyrelsen Norrbotten 2020, LRF 2020.*

Rätt svar till frågorna på sidan 6:

1C, 2D, 3B, 4A, 5D, 6A, 7C, 8B, 9D, 10C

Ute är härligt

Min och Ingegerds vanliga motionsrunda på elljusspåret fungerar fint. Omväxlande terräng, stora och mindre backar, flera korsningar som ger möjlighet att variera motionssträckan.

Jag har alltid gillat att springa i skogen. I tolv-trettonårsåldern hemma i Korsträsk började jag springa i vår skog, jag kände att det var skönt. Jag hade nog fått någon impuls från något håll, kanske från skolan.

I skolan sparkade kompisarna fotboll, jag var med en gång på en gymnastiktimme. Jag kom i ett läge då jag fick till ett mål till allas förvåning. Sedan blev det ingen mera fotboll.

På jobbet på F 21 kunde vi ta egen motion då tjänsten medgav. Vi hade ju fysiska krav på oss. För mig blev det i terrängen ner mot havet, flera gånger per vecka, på vintern skidor. Och vi hade organiserad gymnastik, en morgon i veckan. Där var jag med i många år. Det var frivilligt och vi brukade vara ett 20-tal varje gång. Efter något år åkte en kompis till Arméns Gymnastik och Idrottskola GIS på en två veckors kurs till gymnastikledare. Han blev reserv för ordinarie instruktör.

BRÅK hette gymnastikprogrammet som lärdes ut – Buk, Rygg, Armar, Knän. I stort sett varenda muskel i kroppen fick träning. Det är ett program som inte kräver redskap eller speciella träningslokaler.

Så småningom gick vi i pension och gympakompisen flyttade till Mått-sund och där fortsatte han att hålla gymnastik flera år i gymnastiksalen i IK Örnen Måttunds organisation. Jag och några grannar körde dit varje vecka under flera år. Sedan blev det ett år hos Korpen i Alvik innan pandemin. Nu har vi börjat snegla åt det hållet igen, jag och Ingegerd.

Om jag jämför ute- och innemotion så känns det som att ute ger mera, på något sätt. Speciellt nu i höst då temperaturen kommit ner till runt 10 grader känns det perfekt!

En gång på Cypern for jag ut för att springa, men fick avbryta efter 10-15 minuter, för VARMT!

Och en lämplig avrundning på avsnittet: Tidigare sprang vi, men numera joggar vi.

Som ni sett tidigare så har jag jobbat på F 21. Och har man trivts på sin arbetsplats har "ränderna svårt att gå ur!"

Jag är fortfarande kvar, numera alldeles utanför vakten. Där finns Flygmuseet F 21. Det är många Luleåbor som inte känner till detta museum. Vi är ett antal f.d. anställda som jobbar ideellt där.

Total utställningsyta inomhus är cirka 500 m² och utomhus cirka 3 000 m².

Utanför museet har vi fyra flygplan uppställda, Lansen, Draken och tre Viggen, en för fotospaning, en tvåsitsig för bl.a. pilotutbildning och en Jaktviggen. Och två helikoptrar, en räddningshelikopter och en vanlig helikopter. Där finns också flera radarstationer.

Inomhus beskriver utställningarna F 21:s utveckling från start till i dag. Och vi har en flygsimulator, JA 37 Viggen. Den simulatortorn var i tjänst på F 21 under den tiden JA 37 var i drift.

Våren 2016 byggdes Lundbergs-hallen, 540 m². Våra fyra klenoder, Mustang, Tunnan, Vampire och SK 60 plus en del annat finns där.

Museet får statligt stöd med ca 60 % av hyran och resten kommer in via inträden och flygningar med vår flygsimulator.

Syftet med museet är ju att informera alla om försvarets och flygets historia och utveckling samt vår roll i samhället. Ett exempel på detta är att de som känner för teknik kan besöka oss. Och de som är allmänt flygintresserade eller vill bli pilot inom försvaret kan besöka oss. Vår roll där är att stödja och förhoppningsvis utveckla tankarna så att de söker sin framtid inom flygvapnet. Där finns massor med olika yrken, civila och militära.

Men flygmuseet är naturligtvis intressant för alla! I höst har vi öppet torsdagar kl. 12-16.

Besök gärna vår hemsida:
www.flygmuseetf21.se

Krister Öhman

Familjenytt

Inflyttade

Andreas Emanuelsson och Evelyn Lindgren har i augusti flyttat in på Ersnäsvägen 95.

Lilian Ottosson och sonen Jakob bor nu på Ostibyvägen 161.

Jan Frostevarg med barnen Jakob och Julia bor på Tranmyrvägen 5.

Avliden

Håkan Johansson

* 20/11 1935 + 12/8 2022

**Har du något till Familjenytt, skicka det till krister@krivision.se
Vi behöver hjälp med att få in uppgifter!**

Bokbussen hösten 2022 & våren 2023.

070-370 07 57
bokbussen@lulea.se
www.bibblo.se

Fotbollsplan/Klubben, ca. kl. 17.00.

Tisdag 29/11, 10/1, 7/2, 14/3, 18/4, 16/5 och 13/6

Ralph Lundstengården, ca. kl. 13.15.

Onsdag 7/12, 18/1, 15/2, 22/3, 26/4, 24/5 och 21/6

Böcker kan lånas via www.bibblo.se och hämtas på bibliotek eller bokbussen. Böcker som lånats i Norrbottens län kan lämnas tillbaka på bokbussen och böcker man lånar i bokbussen kan lämnas på något valfritt bibliotek i Luleå och länet. Välkommen in!

Medlemsträff vänortsföreningen ANEA

Den 8 september möttes 14 glada ANEA-medlemmar på Bäcktorpsvägen 137. Trikoloren vajade på grillstugan och goda hamburgare intogs innan det var dags att gnugga geniknölarna under den sedvanliga tipsrundan gjord av Susanna Selberg. Kaffe med delikata bakverk avnjöts under småprat och trivsel. Sven Persson och Elisabet Sebarth Persson, som var på återbesök i forna hembyn deltog vid träffen. Vi tackar Elaine Blomqvist för den fina inramningen på sin gård.

Ordföranden Elisabeth Greén hälsade alla välkomna och informerade tillsammans med styrelsen om aktuella frågor. Våra franska vänner kommer antligen att besöka oss i augusti 2023, detta efter flera års uppskjutna planer. Vi ser alla fram emot nästa år.

Är du intresserad av Frankrike eller av utbytet med en vänort? Välkommen att höra av dig. Kontaktuppgifter till styrelsen finns på hemsidan.

Ingegerd Skoglund Öhman, sekr

- Tänk vilken frihet det är att orientera!
- Frihet? Det är ju kontroller överallt!

Förmågan att i dag tänka annorlunda än i går skiljer den vise från den envise.

Steinbeck

Vandrarna efter leden

Oktober genomförde vi den stora dragningen på startkortet för Hembergsleden 2022. Vi har dragit bland startkortet som lämnats in under juni – september. Byaföreningen, Hembygdsföreningen och Ersnäs IF har bidragit till vinsterna. Vi gratulerar följande vinnare:

- 1:a pris Presentkort 500 kr
Tomas Jonsson, Ersnäs
- 2:a pris Presentkort 400 kr
Mika Jokimäki, Ersnäs
- 3:e pris Presentkort 200 kr
Anna Niskanen, Luleå
- 4:e pris Presentkort 200 kr
Karin Sandström, Luleå
- 5:e pris Presentkort 200 kr
Soile Lindblad, Ersnäs
- 6:e pris Vattenflaska
Kristen Lundström, Ersnäs
- 7:e pris T-shirt
Mats Johansson, Kiruna
- 8:e pris Reflexväst
Carina Wester, Furudal
- 9:e pris Reflexväst
Fanny Wänstedt, Ersnäs

Totalt 282 startkort skrevs för Hembergsleden juni – september. 60 procent var den kvinnliga representationen bland startkortet.

Tyskland, Schweiz, Australien, Nederländerna, Spanien, USA var länder som en del vandrare kom ifrån. Från Gnesta i söder och upp till Kiruna var en del av vandrarnas hemorter. Med andra ord är Hembergsleden en uppskattad vandring inte bara bland oss Ersnäsbor.

Den första juni nästa år startar vi om med startkort efter leden och vi hoppas att vi då får se dig noterad bland startkortet!

Bo Axhammar

Sammanläggningen av Hembygds- och Byaföreningen

Nu har de två föreningarna tagit sina beslut och sammanslagningen är ett faktum. Dock återstår en rad praktiska åtgärder att genomföra ...

Namnet på föreningen efter sammanslagningen är **Byaföreningen**.

På Hembergsleden

Ivacker höstsol och svag vind vandrade minst 10 personer mellan 9 och 84 år på leden söndag 23 oktober. Några hundar rörde sig också där.

Det var engelsktalande studenter från LTU och ett medelålders par från Hertsön bl.a. De sistnämnda berättade att de valt att vandra på Hemberget istället för vid Hertsöträsket där alltför många trängs.

De uttryckte även sin glädje över att "leden är mycket väl underhållen" vilket bidrar till valet att åka långt.

Gun Hellström-Dahlberg

Här nedanför, i Redaktionsrutan, kan du läsa av manusdag och räkna fram utdelningsdag för Ersnäsbladet under hela året.

ERSNÄSBLADET utges av

Ersnäs byaförening och är öppet för alla (föreningar, företag och enskilda) med anknytning till byn och utkommer med fyra nummer per år.

Manusstopp under 2022 är måndagarna **17 jan, 9 maj, 8 aug och 31 okt** och utdelning fredag 11 dagar efteråt.

I redaktionen:

Kristen Öhman, tel. 070-635 67 74
E-post kristen@krivision.se

Elaine Blomqvist, tel. 076-645 12 01
E-post: smejjob45@lulea.se

Ingegerd Skoglund Öhman
tel. 070-227 76 32
E-post: ingegerd@krivision.se

Carin Sundén, tel. 070-623 66 67
E-post: sundencarin@gmail.com

Redaktionsmedlem emeritus:
Sven Persson, tel. 070-691 53 96
E-post: sven@snowkids.se

Ersnäsbladet finns att läsa/hämta från byns hemsida www.ersnas.se
Där finns även alla tidigare nummer.

Recept

God Morotssoppa

2 stora morötter
2 buljongtärningar (alt flytande) kycklingbuljong
250 g mjukost med smak
Timjan

2 stora morötter rivs och blandas i olivolja
Smula ner 2 grönsaksbuljongtärningar och tillsätt ca 1 l vatten, eftersom.
Låt vätskan få ett ordentligt uppkok.
Klicka i 250 g mjukost, eftersom. Krydda med timjan, efter smak.
Servera med ett gott bröd och ev. skalade räkor

Carin Sundén

Våra arbetsgrupper i föreningarna i Ersnäs.

Vi har länge haft arbetsgrupper inom byaföreningen, Ankaretgruppen och Torggruppen är ju officiella. Några exempel på mindre officiella arbetsgrupper är redaktionen för Ersnäsbladet, ansvaret för Hembergsleden (fler finns också).

EIF är en förening som sedan länge haft olika arbetsgrupper inom sig. EIF deltar också i flera arbetsgrupper tillsammans med övriga föreningar.

Vi kan räkna med att Byaföreningen framöver skapar fler officiella arbetsgrupper utöver de nu nämnda.

Krister Öhman

Hembygdsgruppen.

Den 13 september blev Ersnäs Hembygdsförening sammanslagen med Ersnäs Byaförening. Efter denna sammanslagning har vi bildat en grupp, som vi kallar Hembygdsgruppen.

Vi är några personer, äldre och yngre, som har intresse för dåtid. Det finns ju så väldigt mycket som vi kan prata om, gårdar, lador, gamla människor. Vi ska träffas en gång/månad.

Mängder med material finns att tillgå, en hel del av detta kan vi tacka Folke Larsson för, som med sitt brinnande intresse har fotograferat och dokumenterat byns gårdar. Folke avled dec. 2014.

Skulle du vara intresserad av att gå med i gruppen så hör av dig till Ersnäs Byaförening.

Elaine Blomqvist, tel 076-6451201

VD:n stod i dörren när arbetaren kom försent.
- Du skulle ha varit här klockan sju!
- Jasså, vad hände då?

Ersnäs IF A-lag

Ersnäs IF:s A-lag som den gångna säsongen spelat i div IV.

Laget slutade på fjärde plats.

Varför får inte jag äta grus när fotbollslaget Ätvidaberg?

Varför får inte jag såga av grenar när Agneta Fältskog?

Information från Ersnäs Idrottsförening, EIF

Ombyteskur vid hockeybanan

Byaföreningen har beviljats bidrag för att bygga en ombyteskur vid hockeybanan. Tanken är att skridskoåkande ungdomar skall slippa sitta i snön när man byter till skridskor. Planen är att om tid och väder medger så skall den byggas under hösten men om det inte hinns med så blir det nästa år.

Äventyrsbanan

Idrottsföreningen och Ersnässkolan anlade i ett gemensamt projekt Äventyrsbanan i Gläntan/skidstadion för ett par år sedan. Nu i höst var det dags för en uppfräschning, byte av överläggare till tryckimpregnerat och barkning av marken. När man jobbar tillsammans, ja då händer det grejer.

Ersnäs IF säljer bingoletter till uppsettarkväll

Även i år kommer idrottsföreningen att sälja bingoletter för uppsettarkväll inför julen och även till nyår. Försäljning kommer att ske via Facebook och på ICA Sörbyhallen under december månad.

Det går även att beställa hos Lars Gustafsson, mobil 070-563 13 18.

Arbeten vid Äventyrsbanan

Nedan:
Starten på Hembergsutmaningen

Hembergsutmaningen

Den 18 september genomfördes Hembergsutmaningen, ett arrangemang av Ersnäs IF i samarbete med Snabba steg. Att denna söndag inte gav de bästa förutsättningarna för motionstävlingen efter Hembergsleden vittnade det stadiga regnet på. Men 73 startande lät inte lite regn lägga hinder för sitt deltagande.

Sträckan för vuxenklassen var 6 km efter leden och 2 500 m för de yngre och 500 m för de allra yngsta.

Trots regnet så var det glöd i grillen och korv grillades med tillhörande försäljning av fika. Med andra ord ett lyckat arrangemang trots vädret.

Den snabbaste tiden 26:02 hade Arvid Welin.

Ryssgraven

Tranmyran, Maran, Lillkvarnbäcken. Detta är namn som finns på kartan över Ersnäs med omnejd och som beskrivits i föregående nummer av Ersnäsbladet. Den här gången hämtar jag en markering på kartan som finns i grannbyn Alvik.

Sedan den 24 februari i år talar vi mer om Ryssland än vad som vanligtvis är fallet. I våra trakter är detta inte någonting helt nytt. Speciellt under ett historiskt skeende för drygt 200 år sedan var Ryssland och ryssar säkerligen på allas läppar.

Den ryske tsaren Alexander och Napoleon ingick i juli 1807 en överenskommelse som bl.a. innebar att Ryssland åtog sig att angripa Sverige om inte det landet upphörde med att stödja Storbritannien i konflikten med Napoleons Frankrike. Sverige vägrade detta. Därför anföll Ryssland Sveriges östra riksdel dvs Finland i februari 1808. Svenskarna retirerade till Torneå men vägrade att upphöra med att stå på britternas sida. Ryssarna gick därför in i nuvarande Sverige i början av 1809. Under ett halvår var Luleå socken ockuperad av ryssarna. Kriget avslutades i mitten av september med freden i Fredrikshamn (södra Finland). Finland blev Storfurstendömet Finland inom det ryska riket. I november 1809 lämnade den siste ryske soldaten Norrbotten.

Bland de svenska soldaterna härjade det som kallades fältsjukan, en smittsam och svår tarmsjukdom. Fältsjukhus upprättades bl.a. i Alvik. Många soldater dog. Det visade sig inte möjligt att ge alla en värdig begravning utan massgravar grävdes. En sådan finns just i norra utkanten av Alvik. Där restes 1925 en minnessten. Platsen har kommit att något missvisande benämnas Ryssgraven; missvisande eftersom det inte är ryska utan 144 svenska soldater som där är begravda. De flesta av dem kom från Uppland och Västmanland.

De sjuka soldaterna var förlagda i gårdarna i Sörbyarna och smittan spred sig därför också till lokalbefolkningen. Dödstalet var i Luleå socken 1809 fyra gånger högre än det normala och folkmängden minskade det året från 8 850 invånare till strax över 8000.

Det kan avslutningsvis vara av intresse att notera att den senaste gången (för egen del är jag helt övertygad om den sista gången) svenska soldater mötte utländska soldater i strid på svenskt territorium var i Piteå i september 1809. Denna berättelse är också en av förklaringarna till den – som jag ser det – mestadels obefogade nutida rädslan för ryssen som råder i vårt land.

Sven Persson

FÄLTSJUKANS
1806 OFFER 1809
*
I OBLODIG STRID
DE FÖLLO
FÖR FÄDERNESLANDET
*
BYGDENS FOLK RESTE VÅRDEN
19 28/6 25

Återvinningsstationen i Ersnäs.

Det inkom en motion till Ersnäs Byaförening om att Återvinningsstationen i byn måste åtgärdas. Som det ser ut idag så blåser det papper och annat skräp runt omkring. Städningen är inte alltid till belåtenhet.

Vi tog kontakt med kommunen, pratade med ansvarig, det var före semestertiden, nu har han återkopplat till undertecknad.

Alla återvinningsstationer i byarna kommer att tas bort (inte återvinningscentralen i Antnäs) om ungefär ett år, då ska alla hushåll få sina egna "återvinningsstationer". Det blir två stora tunnor, som är indelade i fack, dit vi lägger vårt återvinningsmaterial. Den bruna tunnan tas bort. Batterier, lampor, större metall/järnskrot ska köras till återvinningscentralen i Antnäs som tidigare.

Innan detta blir verklighet hoppas vi, att alla fortsätter att hålla god ordning vid vår återvinningsstation.

Elaine Blomqvist, Ersnäs Byaförening

Boktips från Bokmalarna ARV

VUXENBOK

Markurells i Wadköping

Hjalmar Bergman

Varför inte läsa en "klassiker" i vinter?

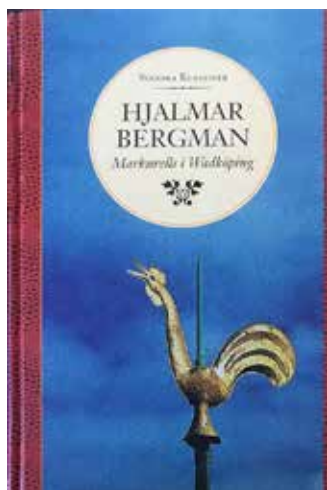
Historien om livslögn, stor kärlek och småstadens ibland trånga världsbild. Denna gamla bok håller än i dag.

BOK FÖR BARN

Skogsmulle och den ledsna fågeln, (barn 3-6 år)

Katarina Oldenburg

Skogsmulle blir förskräckt när han upptäcker att djuren i skogen är olyckliga. Talgoxens sång är sorgen och hararna slokar med öronen. Vad har hänt? Tillsammans med sina vänner försöker han ställa allt tillrätta igen. Skogsmulle har ett viktigt uppdrag och behöver all hjälp han kan få.

En familj med många bi-sysslor

Familjen Hedström; Josefine, Stefan, Vanessa och Ava har börjat med biodling. Det visade sig mycket lyckat ur många synpunkter. Det här är historien om att vara nybörjare med stor vilja att lära och att inse nyttan av vad dessa små betyder.

En kopp te vid köksbordet startade allt. - Skulle vara gott med honung, sa Stefan. Sagt och gjort, Josefine, som enligt henne själv inte gör saker så lagom anmälde sig, via Luleå Biodlar-förening, till en nybörjarkurs i januari 2022. Efter fem teorielektioner och fem handledda träffar och en mentor i ryggen stod fem kupor på hemmaplan varav tre stycken nu är "bebodda". Kuporna står på litet vind-

skyddad plats med flustret vänt mot öster så att de får en morgon-flygtur.

Hur vill de ha det och hur funkar allt? Hur mår de bra? Vad skall jag göra för att hjälpa bina att vilja stanna, hur vill de ha bostaden för att trivas? Vad är det här med svärmning? Jo, binas naturliga sätt att föröka sig är ju att svärma. Josefine menar att det är mycket att tänka på, som nybörjare. Höst och vår skall behandling mot varroakvalster göras. Varroakvalster är en parasit som livnar sig på bi-unglet, vilket i sin tur ger missbildade bin, som senare leder till att samhället går under.

Drottningen, stor, längre med avlång, droppliknande cell och drönarna med mycket större celler har alla sina uppgifter. Det är roligt att med barnen se och uppleva skillnaderna i aktiviteter t.ex när arbetsbina flyger in med sina karaktäristiska "pollenbyxor".

Detta första år av biodling var ett dåligt honungsår. Normalt ska en kupa ge ca 25 kg honung vilket inte uppfylldes.

Trötta små bin. När senhöst, vinter nalkas packas kuporna in med frigolit. Nu vilar bina. Josefine har fått lära sig att "när rallarrosorna vissnar" är det dags för skattning. Bina får då sockerlösning och i gengäld tas honungen tillvara. I år fick hon hjälp med detta men har i sin ägo en slunga. Det finns mycket att lära. Ungefär i maj vaknar

bina själva vilket familjen ser fram emot. Barnen är mycket fascinerade av att titta på vad som händer runt kuporna och är inte rädda. Flickorna, som namngett drottningarna, menar att drottning Elsa har snälla bi-barn men att drottning Tuvas bin är mer bitska.

Josefine tycker det känns så rofylt att betrakta kuporna, speciellt med barnen. De är nyfikna och frågar om allt möjligt. Att familjen samtidigt gör en liten miljöinsats känns bra. Enligt vissa källor är en tredjedel av maten på tallriken beroende på pollinatörer, enligt andra så mycket som två tredjedelar.

Josefine slutar med att betona hur viktigt det är att anmäla sig till en kurs i biodling om man vill börja.

Lycka till!

Carin Sundén

Vi från redaktionen vill hälsa God Jul och Gott Nytt År till alla bybor som bidragit med texter och ställt upp på intervjuer under året. Stort Tack!

Vad betyder orden?

1. Ädelost?

- A: Fondue
- B: Schweizerost
- C: Grönmögelost
- D: Buffelmozzarella

2. Snöbräda?

- A: Pulka
- B: Längskida
- C: Puckelpist
- D: Snowboard

3. Stilistik?

- A: Modebutik
- B: Stillära
- C: Produktdesign
- D: Modernitet

4. Urskillning?

- A: Förstånd
- B: Separation
- C: Prioritering
- D: Framtidsvision

5. Avlida?

- A: Begrava
- B: Obducera
- C: Insjukna
- D: Dö

6. Dagbräckning?

- A: Gryning
- B: Solnedgång
- C: Arbetsplats
- D: Sommarsolstånd

7. Fluktuerä?

- A: Finputsä
- B: Tjuvkika
- C: Växla
- D: Uppmana

8. Celebrera?

- A: Skandalisera
- B: Fira
- C: Amputera
- D: Publicera

9. Bevärning?

- A: Försvarslinje
- B: Pärlbroderi
- C: Fondtapet
- D: Värnpliktig

10. Osteria?

- A: Mejeri
- B: Kohage
- C: Vårdshus
- D: Öststat

Svaren finns på sidan 1

Nu vet vi - kanske

Visst har Du sparat det förra numret av Ersnäsbladet? Om inte, finns den digitala versionen på www.ersnas.se. Varför just detta nummer? Jo, där ställde vi fyra frågor med anknytning till Ersnäs till de elva partier som under förra mandatperioden var företrädare i kommunfullmäktige. Svaren redovisades i det förra numret. De ambitioner rörande Ersnäs, som partierna presenterar i sina svar, ska vi bevaka så att de också blir verklighet. Svaren var nämligen genomgående mycket positiva för Ersnäs framtid. Ett axplock:

Vår fråga 1. Hur påverkas Ersnäs av nyindustrialiseringen av norra Sverige?

Svar: Luleå ska växa lika snabbt på landsbygden som i stan. Centrumnära byar är oerhört attraktiva. Ersnäs påverkas positivt. Ersnäs kan bli en by dit människor söker sig.

Vår fråga 2. Vilka är för- och nackdelarna med att det i Luleå kommun finns drygt 40 byar?

Svar: Inga direkta nackdelar och ser gärna att andelen som bor utanför staden blir större. Att 20 procent bor i byarna är egentligen bara en fördel. Vill möjliggöra för fler medborgare att bo på landsbygden. Vi vill göra det lättare att bygga både villor och hyresrätter på landsbygden. Fler borde få chansen att bo och arbeta i Luleås byar. Vi ska jobba för att 30 procent av befolkningen ska bo utanför de centrala delarna av Luleå.

Vår fråga 3. Finns skolan i Ersnäs kvar 2032?

Svar: Sju av partierna svarar ett obetingat ja. Övriga använder formuleringar som det hoppas vi, vi är helt övertygade att skolan finns kvar, Sörbyarnas skolstruktur kommer att utredas.

Vår fråga 4. Vilka åtgärder ska vidtas för att eliminera kön till Ersnäs förskola?

Svar: Se över situationen. Vi är skyldiga att lösa det. Ny förskoleavdelning inrättas anger tre av partierna.

1000 miljarder kronor ska satsas i norra Sverige på den gröna omställningen av landets ekonomi. Detta kommer i hög grad att påverka vår kommun och därmed också vår by. "Industrier, kommuner och service-sektorn skriker efter personal... Totalt

behöver 120 000 personer flytta till Norrbotten och Västerbotten inom de kommande 15 åren." (Dagens Nyheter 24 okt 2022).

Redan idag har Norrbottens län den lägsta arbetslösheten i landet; 4,6 procent i september att jämföras med t.ex Stockholms län där motsvarande siffra är 6,4 procent. Vi lever verkligen i en ny värld. För att denna expansion ska kunna klaras av krävs en mycket omfattande inflyttning. Kommunerna anstränger sig att övertyga människor att ta steget mot norr.

Men uppgiften är inte lätt. Problemen är många. Och det svåraste är de djupt förankrade fördomar om att leva i norr som utomordentligt många bär på söderöver. Om inte dessa fördomar kan elimineras, blir konsekvensen att rekrytera personer som står fria från dessa villfarelser. Och sådana personer hittar vi i andra länder. Norrbottens framtid kräver i sådant fall öppna gränser för en arbetskraftsinvandring. Inser landets nya regering detta, en regering där inte en enda norrlänning återfinns med ett undantag, justitieministern från Örn-sköldsvik? Detta är i hög grad en politisk fråga. Att vara kommunpolitiker i norr blir därmed en mer krävande uppgift än på många andra håll i landet.

Sven Persson

Tid och otid...

När du läser detta har den sista söndagen i oktober passerat och du har redan ställt om klockan till vintertid. Förmodligen lite irriterat, hur var det nu? Skall den ställas tillbaka eller flyttas fram? Att detta med sommar och vintertid är något som åtminstone jag tycker är överskattat, har lite svårt att se fördelarna.

På plats kan kanske vara en historisk återblick på detta med tiden saxat från tidningen Dagens Arbete. Att ställa om klockan till vintertid eller normalt看 som det också heter, förr kallades det även borgerlig tid. En period så hade vi något som kallades järnvägstid och det berodde på att fram till 1879 så gick klockorna i Stockholm 24 minuter före klockorna i Göteborg. Städer och byar hade sin egen tid vilket helt enkelt berodde på att klockan tolv så stod solen som högst på himlen.

Problem uppstod när vi med våra fortskaffningsmedel färdades allt snabbare som till exempel med tåg. Då låg varje station i en egen tidszon och för att kunna göra tidtabeller införde järnvägsbolagen sin egen järnvägstid. Att detta var väldigt krångligt och tämligen ohanterligt ledde till att man

införde normalt看 i land efter land och delade in jorden i 24 tidszoner.

Åter till sommartiden. Tanken på att införa sommartid väcktes första gången under första världskriget, då krigförande länder ville spara energi genom att utnyttja dagsljuset effektivare. På prov infördes sommartid i

Sverige 1916 men det föll inte i god jord. 64 år senare så infördes den ändå, eftersom så många andra länder gjorde det. Så hur var det nu, skall vi vrida fram eller tillbaka? Och handen på hjärtat, vad är egentligen nyttan?

Det var nog bättre förr, åtminstone 1916.

Bo Axhammar

- Var det många som dansade runt granen?
- Ja, varenda kotte.

Mitt minne är som en julkalender - full av luckor.

Inflyttade till Ersnäs

Andreas Emanuelsson och Evelyn Lindgren är sedan Augusti de nya ägarna av Ersnäsvägen 95. Gustav 7 år, Ellen 4 år och toy-pudelblandningen Esther 8 år ingår i familjen, som närmast har bott i Karlsvik.

Evelyn arbetar med återbruk hos Luleå Miljöresurs AB och är butikschef på secondhandbutiken Samlat vid Köpmantorget. Andreas är filmproducent och driver eget bolag, Irisfilm, som gör långfilmer och TV-produktioner. Evelyn är intresserad av kulturmiljö, och familjen ser fram emot att ta del av byns aktiviteter.

Lilian Ottosson och sonen Jakob Sundqvist är de nya Linvånarna på Ostibyvägen 161.

Mor Lilly och systrarna Anne-Lie och Annika har sina respektive boenden på andra sidan vägen. Här kan liknelsen "Bullerby-idyll" användas med tanke på familjebanden som råder.

Lilian är leg. psykoterapeut med eget företag och bedriver även hästunderstödd terapi. Jakob arbetar inom skolan i Luleå kommun med målgruppen gymnasie-elever.

Ersnäsbladets och byaföreningens utsända hälsar familjerna varmt välkomna till byn och dess föreningsliv och aktivitetsmöjligheter.

De nyinflyttade välkomnas med en gåva i form av en reflexväst. Den kan vara värdefull vid promenader i vintermörkret.

En grön grann gran till Torget!

I år tackar vi Ersnäs Samfällighetsförening som skänker adventsgran till torget.

Byaföreningen tackar!

Jan Frostevarg och barnen Jakob, 15 år och Julia, 12 år, flyttade i oktober in på Tranmyrvägen 5. De har bott på Porsön. Barnen vistas hos mamma i Rutvik varannan vecka. Familjen valde Ersnäs för att bo nära naturen och för att byn ligger vid E4:an med goda förbindelser.

Jan är bitr. professor vid LTU med inriktningen produktionsutveckling. Hans enhet arbetar mycket med laser, och han är ordförande i Svenska lasergruppen. Jakob studerar vid Residensskolan och Julia vid Stadsön.

Familjen uppskattar naturen; Jan paddlar kajak, åker skidor, vandrar m.m. medan Jakob gillar bordtennis och Julia klättring.

